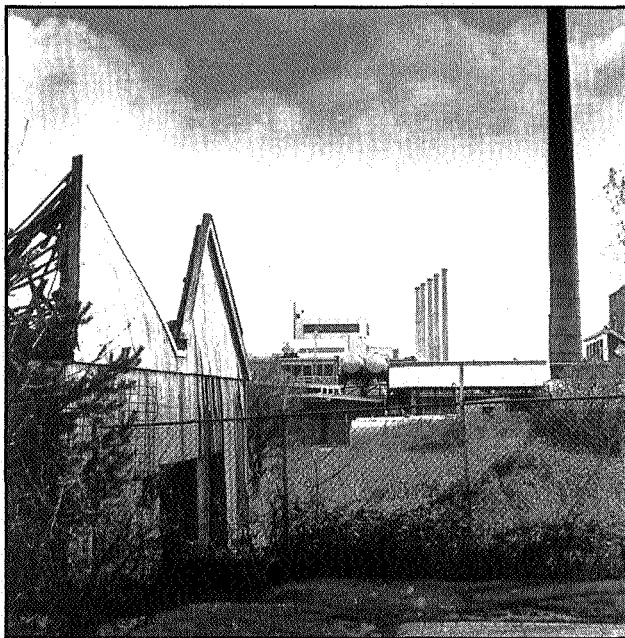

ONTWIKKELINGEN ROND AAGRUNOL

Job Schreuder

De lezers van Noorderbreedte zijn steeds op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond deze bestrijdingsmiddelenfabriek in de stad Groningen. Zie Noorderbreedte 1982-2, 1982-4 en 1982-6. In dit artikel volgen een aantal belangrijke actuele nieuwe zaken.

Het gaat vlak met de bouw van de nieuwe opslagmagazijnen en voorzieningen voor enkele produktieactiviteiten op het industrieterrein bij Delfzijl. Hetzelfde geldt voor de aanbouw van kantoren bij het al bestaande gebouw op het proefveldterrein van AAGRUNOL in Haren. Naar verwachting zal de feitelijke verplaatsing dit najaar plaatsvinden. Direct daarna zullen de meeste gebouwen in Groningen worden gesloopt. Probleem daarbij kan nog zijn dat sommige gedeeltes daarvan, door

doordrenking met bestrijdingsmiddelengif, wel eens niet meer als gewoon sloopafval zouden moeten worden beschouwd, maar als chemisch afval. De verwerking daarvan is veel duurder, maar het schijnt dat de betrokken overheden het allemaal wel goed vinden als de gebouwen vooraf goed worden gewassen.

Kroonbesluit sluiting opslagloodsen

Onlangs heeft de Kroon AAGRUNOL groten-deels in het ongelijk gesteld in haar beroep tegen de door B en W van Groningen in 1980 verstuurde kennisgeving van voorgenomen sluiting. Het betreft de drie aan elkaar gebouwde grote opslagloodsen voor bestrijdingsmiddelen, links van de hoofdingang met muren van gele baksteen. Voor deze loodsen was geen hinderwetvergunning

aanwezig. De dreiging van sluiting van deze gebouwen was één van de middelen waarmee AAGRUNOL kon worden gedwongen om te gaan verplaatsen. Eigenlijk is het een groot succes voor de Milieufederatie Groningen. Want deze organisatie had in juni 1978 al aan B en W van Groningen verzocht om over te gaan tot sluiting van deze opslagloodsen, die bij brand gevaar zouden kunnen opleveren. Toen ging de gemeente daar niet op in. Maar de Raad van State gaf in mei 1980 de gemeente, na een Wet-Aroberoepschrift van de Milieufederatie, ongelijk. Eerst weigerde de gemeente daarna op schandelijke wijze om die uitspraak op te volgen. Maar nadat de Milieufederatie aan de Raad van State had gevraagd om de gemeente een dwangsom op te leggen, koos deze laatste eieren voor haar geld. Tegen de sluitingskennisgeving van de gemeente aan AAGRUNOL ging AAGRUNOL op haar beurt in beroep, nu bij de Kroon. Toendertijd had dat nog automatisch schorsende werking. Maar zoals te verwachten was uiteindelijk zonder succes. Eigenlijk moeten deze gebouwen nu feitelijk dicht, maar of dat vlak voor de verplaatsing echt gebeurt is zeer de vraag.

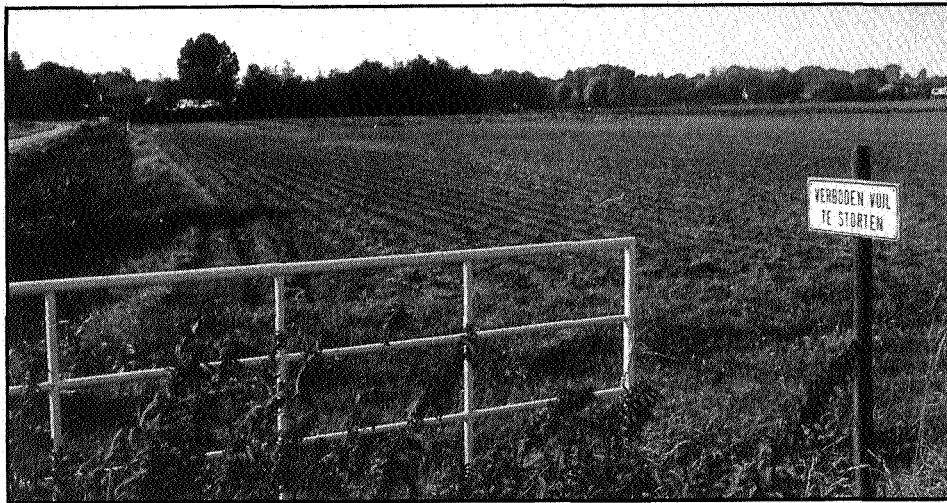
Voortzetting chemisch laboratorium

In het vorige nummer van Noorderbreedte is aandacht geschonken aan de realisering van het plan tot voortzetting van het chemisch laboratorium van AAGRUNOL voor o.a. milieuonderzoek en advisering. Het plan was oorspronkelijk geopperd door de Milieufederatie Groningen en de Werkgroep AAGRUNOL (buurtbewoners), die een zeer groot aandeel hadden in het bewerkstelligen van het vertrek van AAGRUNOL. Inmiddels is een Cheval laboratorium BV opgericht met de produktiemanager van AAGRUNOL als directeur. De doelstelling is 'laboratorium voor analyse, onderzoek, advisering ten behoeve van handel, industrie en overheid'. Uiteraard zal men concurrentie ondervinden van andere instellingen. Op sommige terreinen ook van het onlangs in Groningen gestarte milieukundig ingenieursburo ARGUS.

Bodem- en grondwaterverontreiniging

Over de ernstige bodem- en grondwaterverontreiniging op veel plaatsen van, onder en bij het AAGRUNOLterrein zijn twee nadere onderzoeksrapporten bekend geworden via de milieubeweging.

Volgens een vervolgrapport van het Laboratorium voor grondmechanica te Delft worden overal op het terrein (zeer giftige) kwikverbindingen aangetroffen, op sommige plaatsen tot flinke diepte. De verontreiniging van grondwater tot 5 meter onder maaiveld met kwikverbindingen wordt ernstig genoemd. Ditzelfde grondwater is ernstig verontreinigd door organochloorverbindingen. Op een aantal plaatsen worden arseen en ook carbamaten (schimmelbestrijdingsmiddelengroep) in zeer hoge concentraties aangetroffen. Verder is er een vermoeden van verontreiniging met DNOO (aardappelloodmiddel) op een groot aantal plaatsen. Ook op diverse andere terreinen in en nabij de stad Groningen is waarschijnlijk AAGRUNOL-gif aanwezig. Het tweede rapport was een onderzoeksvoorstel van IWACO BV te Rotterdam aangaande de (verplaatsing van de) verontreiniging via het diepe grondwater nabij het AAGRUNOLterrein. In dat kader zijn al globale berekeningen gemaakt van de grondwaterstromingen. Een probleem kan mogelijk vormen de aanzienlijke grondwaterwinning van de DOMO-melkfabriek in de buurt van AAGRUNOL. Het is namelijk mogelijk dat, met name nadat AAGRUNOL zelf binnenkort door de verplaatsing ophoudt grondwater te winnen, verontreinigd grondwater in de stroombaan van de grondwaterwinning van de DOMO-fabriek komt. Een klein deel van het AAGRUNOLterrein zou daar enige jaren geleden al in hebben gelegen. Tussen het aardoppervlak en het watervoerend pakket zijn volgens het IWACO geen aaneengesloten (afsluitende) klei- of leemlagen aanwezig. De DOMO gebruikt het bronwater na ontharding o.a. als koelwater en voor enkele andere toepassingen waarover niet zoveel duidelijk is gemaakt. De onderzoeken worden door beide genoemde instellingen in opdracht van de provincie Groningen voortgezet.

Verhaal van bodemschoonmaakkosten

In Noorderbreedte 1982-4 is een uiteenzetting gegeven van de onverwikkelijke gang van zaken rond de vraag of de bodemschoonmaakkosten op AAgrunol (en moedermaatschappij FBC) moeten worden verhaald.

Inmiddels is op 17 september 1982 het kontract tot aankoop van het gebouwencomplex en terrein getekend door de gemeente Groningen en AAgrunol BV. De gemeente neemt volgens deze overeenkomst geen aansprakelijkheid op zich die rust op de veroorzaker van de bodemverontreiniging. De gemeente zou alleen de last op zich nemen die voortvloeit uit haar positie van gemeentelijke overheid ten aanzien van de bodemverontreiniging. Dezelfde gemeente is echter nu eigenaar en binnenkort ook beheerder van het sterk vervuilde terrein. En die laatste last kan de gemeente niet eenzijdig uitsluiten zonder dat er een ander is (AAgrunol) die in het kontract vastlegt dat zij de gemeente hiervoor zal vrijwaren. Maar dat ontbreekt in het kontract voor

wat betreft de zaken die voortvloeien uit het verleden. Formeel juridisch is de betreffende kontractvoorwaarde zelfs automatisch nietig volgens het Burgerlijk Wetboek omdat er iets wordt geregeld dat onmogelijk is. In ieder geval komt het er op neer dat de last die rust op de eigenaar/beheerder volledig bij de gemeente komt.

Verder is op 15 januari j.l. de Interimwet bodemsanering grotendeels in werking getreden. Volgens die wet betaalt de gemeente in een geval als het AAgrunolterrein f 200.000 en 10% van de meerkosten van het onderzoek en de schoonmaak. De rest betaalt het Rijk. Maar het is volgens deze wet dan wel de bedoeling dat de Minister van Milieubeheer mede namens de gemeente de kosten tracht te verhalen op de onrechtmatige veroorzaker. In het aankoopkontract staat dat het gemeentelijk aandeel van eventueel verhaald geld (weer) zal worden gegeven aan AAgrunol! Alleen voor de Rijksoverheid heeft het dus nog zin om te trachten de kosten zoveel mogelijk te verhalen. Maar na de hele voorschiedenis zal dat er niet makkelijk op worden.

Intussen heeft men bij AAgrunol nog net voor 31 december 1982 twee nieuwe BV's opgericht. Eén voor AAgrunol in Delfzijl en één voor AAgrunol in Haren. Twee al bestaande extra BV's zijn omgezet tot een onderzoek- en handelmaatschappij en een overkoepelende BV. Het zit er in dat op korte termijn de AAgrunol BV niet meer is dan een leeggehaalde BV waarop niets meer te verhalen valt. Na veel druk hebben de milieugroepen AAgrunol BV zover gekregen (veel te laat) haar balans en toelichting per 31 december 1981 bij de Kamer van Koophandel te deponeren. Maar een accountantsverklaring zat er nog niet bij.

Als het zover komt dat AAgrunol (en moedermaatschappij FBC) niet meebetalen aan de bodemschoonmaak is dat te danken aan laffe en misleidende handelwijzen van B en W van Groningen, en de slappe houding van de provincie Groningen (bij de goedkeuring van het aankoopkontract) en het ministerie van milieuhygiëne. Landelijk zou daar in verband met de vele andere gifbellen een slechte voorbeeldwerking vanuit kunnen gaan.

Proefvelden in Haren

Eind februari j.l. is voor de bestaande proefvelden en bijbehoren van AAgrunol in Haren door de gemeente Haren een hinderwetvergunning afgegeven. Probleem was de ligging binnen de beschermingslijnen van een drinkwaterwingebied. Reden waarom het Gemeentelijk Waterbedrijf Groningen en de Milieufederatie Groningen bezwaren kenbaar hadden gemaakt, vooral ten aanzien van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op deze velden.

Na veel touwtrekken en het beschikbaar komen van nieuwe informatie over ter plaats liggende dikke afsluitende potkleiën is er een aanvaardbaar compromis uitgekomen. Het was al niet de bedoeling om bestrijdingsmiddelen toe te passen die voorkomen op een bepaalde zwarte lijst. In Noorderbreedte 1982-6 is dat niet geheel juist gesteld. Dat kwam omdat er ook nieuw ontwikkelde experimentele middelen zouden worden gaan uitgetest, die niet op lijsten zijn ingedeeld. Deze zouden dus eventueel later pas als 'zwart' gekenmerkt kunnen worden. Nu zal de (landelijke) Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen o.a. deze middelen vooraf beoordelen op gebruik op dit terrein. Daarbij zal ook worden gekeken naar eventuele mutagene eigenschappen van stoffen, die namelijk ook bij zeer grote verdunning kunnen blijven. TNO onderzoekt op het ogenblik hoe dicht grijze en witte lijst middelen in de buurt van de waterputten mogen worden toegepast. In de vergunning zijn nog enige andere waarborgen opgenomen. Ook zal de ondergrondse olieopslag, inclusief de leidingsen naar boven de grond moeten worden verplaatst.

Slot

Geleidelijk aan zijn de problemen rond AAgrunol dus duidelijk aan het verminderen. Het dieptepunt is nu komen te liggen bij de ernstige bodem- en grondwaterverontreiniging in Groningen die in de 'Gifatlas' van Vrij Nederland van maart jl. op de top dertig van ons land staat genoteerd.